

Aftursvar til TINGAKROSS

Hans David Matras, blaðstjóri.
Kæri vinur og starvsfelagi.

I »Tingakrossi« 17. januar hevur tú grein, nevnd »Nevaduka« og undirritað »Røddin úr Klakksvík«. Greinin fer ógvuliga illa við Sosialinum og undirritaða, ábyrgdarstjóra blaðsins.

Tú eru ógvuliga firtinir yvir, at Sosialurin hevur loyvt sær at skina landsstýrið, ið fór frá, fyrri javnaðarlandsstýrið — og tit elns og Dimmalætting siga hetta vera hovuðorsøkina til, at tit ikki meira vildu arbeiða saman við javnaðarmonnum.

Hetta tykir mær ógvuliga ómáttligt.

Ikkj kemst uttanum, at seinasta landsstýri var undir javnaðarleiðslu. Tá ið fyrsta sambands-fólka-flokklandsstýrið sat, var eg vanur at arbeiða uppá Tingakross (og við hvørt hjálpa til at skriva hann eisini), tá var vanligt, at Tingakrossur skírði hetta stýrið fyrri fólka-flokkstýrið!!

I grein verður m. a. sagt, at »Veruleikin er tann, at nú hevur Føroya fólk talað. Meiraltutin — ein demokratisk meiraltutin — er settur at stýra«. Hetta er beinleiðis ósann tala. Føroya fólk hevur talað, men sitandi landsstýri byggir ikki á talu Føroya fólks.

Hetta er ein demokratisk meiraltutin, tað er rætt, men ikki tann demokratisk meiraltutin, Føroya fólk gav sína álitisvátan.

Vildi Føroya fólk hava gamla landsstýrið undir javnaðarleiðslu frá, gav tað ikki javnaðarflokkinum síka álitisvátan, sum hann fekk — 4167 atkvøður, ið er ein framgongd uppá umleið 600 atkv.

Føroya fólk talaði, gav tit ta sitandi landsstýri eina dygga álitisvátan og vildi hava hetta sama landsstýri aftur at taka við ábyrgdini av landsins stýri; men Sjálfstýrisflokkurin vildi ikki taka undir við talu fólksins.

Sjálfstýrisflokkurin fór ikki á val uppá at avtaka heimastýrislógina. Tvørturímóti.

I Krossi hevur staðið ótaldir ferðir, at flokkurin bygd á heimastýrislógina sum grundlóg Føroya. Á politiskum fundum í Norðoyum (eg kenni ikki, hvat varð sagt »ðrastaðni«) lögdu Sámal Petersen og John Reid Bjartalð ovurstóran dent á, at flokkurin helt fast um heimastýrislógina og gekk ímóti øllum teimum, ið vildu taka hesa lóg av.

Hvussu nógv verður eftir av heimastýrislógini, tá ið hið so skallaða sjálfstýrislandsstýrið hevur sneitt á tað burtur av henni, so tilskilað er í arbeiðsstevnu tess?

Tora tit tá at rópa hana »heimastýrisgrundlóg Føroya«?

Eg loyvi mær at spyrja viðari:

Fóru tit veruliga til valborðið uppá at lata fólkaflokkinum lógmannsessin í hendi — fólkaflokkinn, sum tit søgdu var

»eitt skinkl sum flokkur« og at Føroya fólk vil ikki vita av slíkum ótryggleikae???

Ólla at veita Dagblaðnum takkar kvøðu, tá tað um Sjálfstýrisflokkinn sigur:

»Gamla sjálfstýrið er úrdeytt... soleiðis fer alt tað, ið ónaturligt og óeðlað er, og ið ómáttligt hevur heima.e?????

Ella fóru tit til valbo... ið fyrri at

seta tveir tjóðveldismenn í landsstýrið — hesar somu tjóðveldismenn, sum tit undan valinum so vakurt skrivaðu um:

»Burtur við tjóðveldisosingini, buldrum og rópum... Soleiðis herar teir larmandi harrarnir seg at, sum ikki duga føroyskt hógv...«

ella at seta Erlend Patursson til figgarmáráðharrar, hvørs flokk tit skrivaðu um:

»...ongan rætt hevur at tala um figgarmál, so eigasóður hann hevur vist seg at vera higartil, tá um slík mál hevur verið røða...«

ella fyrri at sleppa hesumi sama flokki framat, hvørs veljarar tit vónaðu:

»...eisini fara at fáa eyguni upp fyrri flokksins blað-flokk...« ella fyrri at sláa manngóð um ein flokk, sum Marius Johannesen metir á tann hátt, at um sjálfstýris-stremanin bygd á tjóðveldisgrund »so var tað fáfongt at barsi fyrri sjálfstýri í Føroyum, men so var tað beinleiðis landsavik.«

ella fyrri at menna um sjálfstýri og føroyskt tjóðskaparliv við at seta í landsstýrið 2 tjóðveldismenn, hvørs flokk tit høvdu hesi orð um so seint sum 22. nov.:

»...at júst í hesari valorrustuni vildi flokkurin, hvussu OFØRYSKUR hann í grundini er.« ella fyrri at brúka málbering sjálfstýrismannsins Óla Dahl í Norðlýsinum:

»...fólka- og sjálfstýrisflokki haldast flest øll, at tjóðveldisflokkurin er hin MEST OFØRYSKI flokkurin í landinum í dag.«

ELLA fóru tit til valborðið at geva Kjartan Mohr háls- og handsrett yvir liv og lígnu Føroya fólks — henda sama Kjartan Mohr, sum tit skrivaðu um:

»At framburðsflokkurin við Kjartan Mohr hoppur uppá alt, er einki nýtt...«

ella uppá sangongu við Kjartan Mohr, um hvønn Sámal Petersen á politiskum fundum í Norðoyum

Skúlin yvirtikin

Tær ferðirnar, ið tað eydnaðist at fá gamla sjálfstýrið og sambandið á fund til viðgerð av spurninginum um framhald av javnaðar- sambands- og gamla sjálfstýrislandsstýris-samgonguni segði formaður gamla sjálfstýrisins, háskúlastjóri Marius Johannesen, lottingsmaður, at treytin fyrri framhaldið var yvirtøka av skúlskapinum.

Men hann hevði givið seg upp í samgonguna við tjóðveldið og fólkaflokkinn, áðrenn tað kom til realitetssamráðingar við javnaðarmenn um samgongu við sambandsmenn ella tjóðveldismenn, ið talin var um hóast hann tætt undan jólum, áðrenn tingmenn fóru heim skiltist frá javnaðarmonnum og sambandsmonnum á fundi út í Tinganesi við lyftinum um at taka upp aftur landsstýris-samráðingar so brátt tingmenn komu síman aftaná nýttár.

Við hesi harðu stóðu gamla sjálfstýrisins og serliga, tá ið vit í samgonguskjalinum málum teir 4 sjálfstýrisflokkarnar sigga, at

segði og »bedýraði veljarunum:

»at tað fæst einig flokkur á Føroya lottingi, sum vil hava nakað við Kjartan Mohr at gera«

EG spyrji einaferð enn: Sjálfstýrisfólk, fóru tit til valborðið fyrri at seta hesar menn at stjórna Føroyum hesi komandi 4 árin?

Skiltu tit Tingakross og valevni flokksins soleiðis?

So var tað Anders And, Varite o. fl.

Bara hetta:

Eg skal senda tær, kæri starvsfelagi, nokur einokk av Tingakrossi ið eru meira lík Varite enn fjóðra síða av Sosialinum.

— — —

At enda nokur orð um huldumenninar.

KROSSUR heldur, at so nógv skriva í Sosialin við dulnavni — huldunavni — undir.

Já, meira enn so, hetta kemur ofta fyrri hjá okkum — eins og hin um huldumenn.

UM hesar huldumenninar verður sagt í Krossi:

»Tað yður við huldumonnum í blóðnum — Hetta slagdi, sum ikki toir dagins ljós.«

— — —

»Hvi ikki skriva kristna navn sítt undir... tað var meira mannsligt og av skúla-fólki meira rætt...«

VIT taka Tingakross fyrri 5. januar í ár, har hesa vit millum annað hesar greinirnar:

»SAMHORIGHEDEN« undirskrivað »H. W. P.«

»BARBARA«, undirskrivað »A. skóðari.«

»VALURGA JAVNAÐARMANNA ELLA EKKO.« undirskrivað »Hanus.«

»APOLONIA OG NAPOLEON.« undirskrivað »Se.«

»HVI IKKI.« undirskrivað »X.«

»SKATTASPURNINGURIN OG AÐRIR SPURNINGAR.« undirskrivað »X.«

OG so vóru ikki fleiri greinir í huldumannafleggindanum »Tingakrossi« fyrri 5. januar 1963.

Bert eitt aftrat: henda greinin — »NEVADUK«, sum fer so illa við »huldumonnum«, er undirskrivað »Røddin úr Klakksvík.«

Tøkk fyrri upptøkuna.

Vinarlig heilsa

Villi Sørensen, blaðstjóri.

Skattauppgávan

Eftir teimum kunngerðum, sum hava staðið í blóðnum um skatt og álikning, skuldi nú verð klárt at farið undir álikningina.

Nú er at spyrja seg sjálv: — Havi eg nú uppgivið tey røttu tøluni, ella er tað okkurt, sum eg misgáum havi útgloymt? Um so er, eru stundir enn at rætta hetta við at skriva til líkningsnevndina.

Betur et gera hetta nú, áðrenn skatturin er á líknaður, mangan er hetta orsøkin til at ósemja stingur seg upp, tá ið ein hevur fingið at vita, hvønn skatt, hann ella hon er sett í, og oftani verður lógt á líkningsnevnd-rímir við hvussum orðum. Hetta verður gjørt; men tað er ikki rætt, istaðin fyrri hesi framferð eiga tey, sum halda seg vera skattað órættvist at skriva til nevndina og visa á skeivleikan, og vil hann so bliva rættadur.

Eg vil mæla øllum til, sum halda seg vera órættvist skattað, um at skriva inn til nevndina; á henda hátt verður nógv óneyðug ósemja greidd.

I mongum føri verður funnist at, at nevndir ikki skatta tey ymsku virkir o. a. hægri. Her eru tað onnur víðurskifti, sum gera seg galdandi, til dómis handlandi sum hevur skip, kann trekkja avskrivningina frá, og á henda hátt kann víðkomandi næstan koma undan skattinum. Hetta er loyvt ifylgju lógar-kunngerð nr. 40 frá 27. í 12. 1947 sum síðan er endurnýggjað og gjord soleiðis, at hon stuðlar teim um enn meira; hetta verður vónandi broytt.

Tað eru mong brek í skattalógini; men er tað at vóna, at hetta nýstíðandi lógtvingur tey hesa av-gomlu og ótíðarhóskandi skatta-lóg av og setur eina nýggja í gildi, eina lóg, sum tekur skatt, har nakað er at taka, og verjur tær

smáu inniðurnar, har aftrat kann víðmerkjast, at vit skuldu roynt at innført ta skipan, sum verður brúkt til dómis í Svørík. Tá ið arbeiðari fær útgóldið sína lón, er skatturin longu avirektur, somuleiðis hjá fiskara, og øllum vinnustøttum.

Eg skrivaði í míni seinastu grein at allir pensionistar vóru líknaðir í einum lægri skala. Hetta er ikki heilt beint. Tað skal vera: Allir fólka-, avlams- og tey, sum fáa einkupensjón, verða skattað í lægri skala.

Enn eina ferð verður mint á leiðbeiningar til útfyllan av sjálvuppgávu.

Serliga verður mint á seintasta stykki í B. Gildug skattauppgáva o. a. Har stendur: Er sjálvuppgávan ikki hald ella sjálvuppgávan ikki rætt útfyllt, ger líkningsvaldið eina meting uttan at boða tí skatt-skylduga frá, hesa meting kann hann gera seg kunnugan við, tá ið líkningsin verður framlögð til almannu eftirlit.

At enda eitt dóm um, hvussu órættvist skattalógin er fyrri eina eina kvennu. Hon arbeiðir og vinnur fyrri árið ca. 4000 kr. og verður skattað av øllum, meðan ein, sum er gift og vinnur tað sama bert verður skattað av 2000 kr., si fradráttur hjá konuni.

Ótta verður funnist at, tí álikningin tekur ov langt ið: hetta kemur í flestu førum av, at arbeiðsgevari ikki í góðari tíð gevur inn uppgávu yvir útgóldan lónir.

Skattalógin hevur tey seinastu árin bert fingið smár ábøtur, sum ikki alldi henda verði tí nakran bata, hevur tvørtur ímóti.

Lat okkum vóna, at broytingin kemur nú í hesari lógtvingsetu.

Sverre Midjord.

í hinum norðanlondunum, skal virka sum ikki bara sum hin best- verjari av allari føroyskari mentum og menning, men eisini sum ein táttur í norðandenski mentan og menning við hurðunum og vind eygunum opnum út til allan heim-in.

Sum nú er, týðir yvirtøkan einans, at vit skulu átaka okkum at rinda eisini ið, sum státurn rinda til skúlskapin, ið er farið upp um 4 milljónur, og sum vil, so sterkum útviklingurin av skúlanum gongur, brátt at koma at liggja oman fyrri 5 milj. kr.

Umframt tað, at yvirtøkan verður dýr, so er at óttast fyrri, at hon, so trongskygdir og einoygdri yvirtøkumennir tykjast at vera, vil kvetta livgevandi bond og steingja okkum inni.

Samanber uppskotið frá teimum 4 sjálfstýrisflokkunum um at taka borgararættin frá donum í Føroyum. Ein gerð, sum einans kann fáa tað aftursvarið, at føroyingar í

Danmørk fáa somu korini har niðri.

Isolatið er dráp.

Hetta ásanar all verðin í.

Ti stremba menn fyrri sammenrenning um alt tað, sum er felagsmenniskjaligt eins og felags vinnvegaligt.

Tað eru bæra teir primitivu, sum vilja mentunarlíga steingja seg inni á tí eina básinum.

Tað eru bæra teir primitivu, sum ganga við undirlutakenslum. Vá eiga tessverri ikki so faar av hesum slagnum.

Men tað er meiri enn harmiligt, at skúli okkara skal húsa teimum fleiri av »spíðunum«

Harmiligt st at okkara einasti há skúli ikki skal vera sloppin undan at vera kleppaður av hesum trong-skygningum.

Vit siga til hesar menn: »Skerji ikki skúlin. Sleppi tykkum heldur áðræðst, áðrenn skúlin verður ov stóru.«

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Krigsstrygging tlf. 1090 Føroya Sjóváttrygging tlf. 1090
Føroya Brunatrygging tlf. 1098 Fø. Vanlukkatrygging tlf. 1721

Vit tryggja:

Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóds - bílar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egna trygging